

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**ПРОГРАМА
методичні вказівки та завдання
до вивчення дисципліни «Редагування технічного перекладу» для
студентів спеціальності 035.041 – філологія
(бакалаврський рівень)**

Дніпро НМетАУ 2019

УДК 4И(англ)

Програма, методичні вказівки та завдання до вивчення дисципліни «Редагування технічного перекладу» для студентів спеціальності 035.041 – філологія (бакалаврський рівень) / Укл.: Н. Ф. Шаркова, С. Ф. Шаркова. – Дніпро: НМетАУ, 2019.

Викладені робоча програма, методичні вказівки та завдання з дисципліни «Редагування технічного перекладу», наведений перелік тем лекційних та практичних занять, запропоновані завдання для самостійної роботи, ключові питання для аналізу та засвоєнню засобів та прийомів перекладу технічних текстів, список рекомендованої літератури.

Призначена для студентів спеціальності 035.041 – Філологія (бакалаврський рівень) денної форми навчання.

Друкується за авторською редакцією.

Укладач Н.Ф. Шаркова, канд. психол. наук, доц.

С.Ф. Шаркова, канд. психол. наук, доц.

Відповідальна за випуск В.В. Прутчикова, канд. філол. наук, доц.

Рецензент: Н. В. Леонова, канд. філол. наук, доц.

(НМетАУ)

Підписано до друку _____. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.

Облік.-вид. арк. 1,52. Умов. друк. арк. 1,50. Замовлення № ____.

Національна металургійна академія України

49600, м. Дніпро, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Редагування технічного перекладу» є нормативною і входить до циклу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін підготовки студентів. Основне ключове поняття дисципліни – текст перекладу, який визначається як мовленнєвий твір (що включає і вербальні і невербальні компоненти), наділений ознаками осмисленості, зв'язності і цілісності – в інформаційному, структурному і комунікативному сенсі.

Метою вивчення дисципліни є забезпечення розвитку перекладацької компетенції шляхом ознайомлення студентів з актуальними проблемами редагування технічного перекладу. Значна увага приділяється методам, композиційним і лінгвістичним нормам редагування, а також різним типовим помилкам. В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати основні положення про:

- поняття та коло проблематики дисципліни;
- предмет та структуру об'єкта редагування, лінгвістичні та композиційні норми редагування, види помилок;
- особливості перекладу різних мовних одиниць технічних текстів з англійської мови українською;
- ключові поняття та терміносистему металургійних текст

вміти:

- вказати характерні властивості тексту;
- аналізувати та редагувати текст оригіналу / перекладу, враховуючи лінгвістичні та композиційні норми;
- провести аналіз перекладу технічного тексту, виправляючи та редагуючи помилки;

Критерії успішності – успішне виконання модульних робіт.

Засоби діагностики успішності навчання – комплект модульних робіт.

Зв'язок з іншими дисциплінами – Дисципліна викладається на п'ятому курсі і є однією з основних фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, спрямованих на здійснення професійної підготовки майбутнього перекладача. Зазначений навчальний матеріал

розвиває і суттєво збагачує теоретичні і практичні знання студентів, закріплює і формує навички, основи яких було закладено при вивченні таких дисциплін: «Вступ до перекладознавства», «Практика перекладу», «Проблеми перекладу науково-технічної літератури», «Основи редагування», «Грамотичні проблеми перекладу», «Порівняльна стилістика англійської та української мови».

**2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РЕДАГУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ» для студентів
спеціальності 035.041 – Філологія**

Опис дисципліни навчального курсу

Загальна характеристика навчальної дисципліни	Спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Тип навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 4 Кількість модулів: 4 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 120 з них: лекційних: 32 практичних: 16 самостійна робота студента: 72 Кількість аудиторних годин на тиждень: 3 Кількість годин самостійної роботи студента на тиждень: 4,5	Шифр та назва спеціальності спеціальність 035.041 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська)» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»	Назва циклу навчального плану Обов'язкова Денна форма навчання Нормативна Курс: IV Семестр: I, чверть I, II Вид контролю: екзамен

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверть	Чверть
		1	2
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	120	60	60
Аудиторні заняття, з них:	48	24	24

Лекції	32	16	16
Практичні заняття	16	8	8
Самостійна робота, у тому числі при:	72	36	36
підготовці до аудиторних занять	24	12	12
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	12	6	6
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	36	18	18
Заходи семестрового контролю		екзамен	екзамен

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційний курс 32 години

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість годин
1	Технічний переклад на сучасному етапі розвитку: проблематика та перспективи. Дослідники, які займались питаннями перекладу в галузі науки та техніки. Витоки технічного перекладу. Види технічних текстів. Особливості редагування технічного тексту [2; 6; 7; 13].	2
2	Періодизація розвитку редагування. Виникнення редагування. Стагнація в редагуванні. Відродження редагування. Період нагромадження редакційних фактів. Виникнення теорії редагування. Класичне редагування. Комп'ютерне редагування. Становлення редагування в Україні. [14, С. 14 – 23].	2
3	Аналіз відмінностей наукових і технічних текстів. Обговорення основних відмінностей наукових і технічних текстів, а саме: критеріїв для аналізу наукових текстів (лексичних, граматичних, синтаксичних, стилістичних) [3, 7, 8].	2

4	Редагування як чинник якісного перекладу. Актуальність редагування перекладу технічних текстів. Загальні проблеми редагування технічних текстів. Визначення поняття редагування. Етапи процесу редагування та перевірки. Контрольний лист редактора [1]	2
5	Сутність редагування. Об'єкт, предмет, методологічна база редагування, методи й методики редагування, мета й завдання редагування, галузі й аспекти редагування [11, с. 31 - 39].	2
6	Нормативна база редагування. Поняття редакційної норми, її структура, види і типи: не/зафіксовані, об'єктивні/ суб'єктивні, не/настроювані, загальні/ галузеві, не/ встановлені. Динамічність нормативної бази [11, с. 83 - 93].	2
7	Інформативність у технічному тексті та особливості її передачі при перекладі. Порівняння понять інформативності та інформаційної насиченості тексту. Поняття феномена інформативності в мові. Класифікації текстів технічної документації [7; 8].	2
8	Структура об'єкта редагування. Багатоаспектність структури. Видавнича структура оригіналу. Структура текстової частини оригіналу (лінгвістична, композиційна, інформаційна, логічна). Структура нетекстової частини оригіналу (ілюстрації, таблиці, формули) [11].	2
9	Композиція технічного тексту. Композиція технічного тексту. Види композиції (оповідна, діалогова, вкладена, циклічна, описова, наукова, ієрархічна, архівна, гіпертекстова, комбінована). Композиція технічного тексту [6].	2
10 – 11	Редагування як процес виправлення помилок. Методи і методики редагування. Завдання редактора. Модель та правила редагування. Визначення помилки.	4

	Значущість помилок. Вага помилок. Загальна класифікація помилок. Видавнича класифікація помилок. Опис помилок. Реконструкція помилок реципієнтами [11].	
12	Помилки: граматичний аспект. Типові помилки під час перекладу технічних текстів українською мовою: граматичний аспект [3, 4].	2
13	Помилки: лексичний та синтаксичний аспекти. Типові помилки під час перекладу технічних текстів українською мовою: лексичний, та синтаксичний аспекти [3, 5]	2
14-15	Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Ознайомлення з найпоширенішими видами неправильного перекладу слів на українську мову за даними референтів і редакторів НБУВ (переклад дієприкметників, конструкцій з розщепленими присудками, англомовні заміники загальноживаних слів) [2; 4; 5; 13; 16].	4
16	Особливості відтворення науково-технічних текстів. Основні характеристики текстів технічного стилю (граматика, лексика, синтаксис). Труднощі перекладу. Аналіз використання трансформацій [18].	2

Практичний курс 16 годин

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість годин
1	Перекладацький аналіз особливостей технічного тексту. Формування навичок аналізу технічних текстів, що передбачає: вміння знаходити спеціальні терміни (визначати галузь науки до якої вони належать), загальнонаукову лексику, аналізувати граматичні особливості та синтаксичну структуру технічних текстів.	2
2	Аналіз відмінностей наукових і технічних текстів. Обговорення основних відмінностей наукових і технічних текстів: порівняльний аналіз автентичних наукових і	2

	технічних текстів за критеріями, що обговорювались на попередніх заняттях.	
3	Типи технічних текстів. Типи технічних текстів: робота з паралельними текстами; порівняння різних типів технічних текстів.	2
4	Основи редагування перекладних текстів. Етапи авторського та редакторського редагування текстів. Контрольний листа редактора для забезпечення чіткості та точності перекладу.	2
5	Лексико-семантичні особливості редагування технічних текстів. Лексичні відповідники і контекст. Поняття про варіантні відповідники й особливості їх перекладу.	2
6	Граматичні особливості редагування технічних текстів. Часові форми дієслова. Узгодження часових форм. Переклад присудка. Складні присудки (номінативний, модальний, інвертований).	2
7	Синтаксичні особливості редагування технічних текстів. Структура простого поширеного речення. Поняття про лексико-синтаксичні групи, особливості їх перекладу. Безособове речення. Складне речення. Неповне підрядне речення. Умовне речення.	2
8	Стилістичні особливості редагування технічних текстів. Види технічних текстів та їх стислі характеристики. Інформативність та інформаційна насиченість. Стилістичні прийоми викладу технічних текстів.	2

**ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ
ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ – 36 годин**

№ з/п	№ Назва теми та її зміст	Тривалість годин
1	Сутність редагування. Об'єкт, предмет редагування. Аксиоми едитології. Загальнонаукові методи редагування. Мета редагування і	5

	завдання редактора [11].	
2	<p>Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою.</p> <p>Ознайомлення з найпоширенішими видами неправильного перекладу слів на українську мову заданими референтів і редакторів НБУВ (переклад дієприкметників, конструкцій з розщепленими присудками, англомовні замітники загальноновживаних слів) [2; 4; 5; 13; 16].</p>	5
3	<p>Соціальні норми редагування.</p> <p>Юридичні норми (нормативна база, межі втручання редактора в авторський оригінал). Етичні норми. Естетичні норми. [11; 13].</p>	5
4	<p>Логічні норми редагування.</p> <p>Норми редагування понять, тверджень, виводів, доведень, зв'язків між елементами повідомлення. Норми модальних логік [11; 13].</p>	5
5	<p>Лінгвістичні норми редагування.</p> <p>Норми для рівня елементарних знаків (графем і звуків). Норми для рівня морфем (словотвір). Норми для рівня слів (точність зловживання, урізноманітнення лексики, вживання термінів). Норми для рівня словосполучень (синтаксичні зв'язки). Норми для рівня речень (порядок слів у реченні, норми для складних синтаксичних конструкцій) [11; 13].</p>	5
6	<p>Психолінгвістичні норми редагування.</p> <p>Норми сприймання повідомлення. Словниковий запас реципієнта. Норми запам'ятовування повідомлень. Розуміння повідомлення (синтаксична / семантична складність повідомлення). Залежність між зрозумілістю і точністю повідомлення [11; 13].</p>	5
1	Видавничі норми редагування.	6

7	<p>Вихідні відомості. Коректура (норми, методи, особливості проведення). Норми для основного простого / складного тексту (таблиці, формули). Норми для ілюстрацій. Норми для апарату видання (примітки та коментарі, джерела інформації, зміст, покажчики) [11; 13].</p>	
---	--	--

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота. Самостійна робота є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є опанування навичок роботи з основною і додатковою літературою, набуття знань та умінь в аспекті перекладу.

Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою;
- підготовка до лекційних та практичних занять;
- здійснення редагування технічних текстів;
- укладання словника науково-технічних термінів;
- виконання тестових завдань;
- підготовка до контрольних робіт;
- підготовка до екзамену.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Гула Є.А. Редагування як один з головних чинників якісного перекладу. – Асоціація перекладачів. – Київ, 2005. – 3с. [Електронний ресурс]
Режим доступу: <http://www.uta.org.ua/data/loads/Gula.pdf>

2. Ейсмонт Ю. Специфіка редагування реферативних ресурсів НБУВ // Вісник книжкової палати. – №11, 2013. – с. 1 – 4.

3. Карабан В.І Переклад англійської наукової і технічної літератури. - Вінниця: Нова книга, 2002. - С. 421 - 467

4. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Част. 1: Граматичні труднощі. – К., 1999. – 317 с.
5. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Част. 2: Термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – К.: Кременчук, 1999. – 324 с.
6. Кияк Т.Г. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://philology.knu.ua/php/18/5/kyak_pidrucjnyk.pdf
7. Кукло І.Є., Дерді Е.Т. Особливості редагування перекладу технічного тексту. Режим доступу: http://confcontact.com/2012edu/tom1/37_Kuklo.htm
8. Максим'юк Н.Р., Дерді Е.Т. Технічний переклад на сучасному етапі розвитку: проблематика та перспективи. Режим доступу: http://confcontact.com/2012edu/tom1/43_Maksimyuk.htm
9. Олійник А.Д. Прагматика науково-технічного тексту як нарративного дискурсу. Режим доступу: http://www.philology.kiev.ua/php/4/7/Studia_Linguistica_5_2/433_438.pdf
10. Особливості редагування технічних текстів. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1163101840674/dokumentoznavstvo/korekturni_znaki_dlya_vipravleniya_tekstovih_originaliv
11. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. Навчальний посібник. – Л.: ВФ Афіша, 2006. – 416 с.
12. Письмовий переклад технічних матеріалів. Режим доступу: <https://azurit.kiev.ua/uk/2017/07/21/pismovij-pereklad-tehnicnih-materialiv/>
13. Психолінгвістичні аспекти редагування технічних текстів. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. Навчальний посібник.– Л.: ВФ Афіша, 2006. – 416 с.
14. Ребрій О.В. Основи теорії редагування перекладів: конспект лекцій. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 88 с.

15. Спеціальні методи редагування технічних текстів. Зарицкий М.С. Переклад: створення та редагування. – К.: Парламентське видавництво, 2004. – 120 с.

16. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1482111140671/dokumentoznavstvo/tipovi_pomilki_pid_c_has_perekladu_naukovih_tekstiv_ukrayinskoju_movoyu

17. Циркаль А.Ю. Особливості відтворення науково-технічних текстів // Вісник НТУУ «КПІ». – Випуск 2, 2013. С. 46 – 53. Режим доступу: <http://visnyk.fl.kpi.ua/article/download/30040/26772>

Додаткова література

1. Англо – російсько – український словник науково-технічної термінології /Укл. С.М. Андрєєв, К.К. Васицький, Б.Ф. Уліщенко. Х.: Факт, 1999.
2. Руссо-английский словарь терминов по обработке металлов давлением /Сост. Кудрина Т.А., Постный В.А. Днепропетровск: НМетАУ, 2006.
3. Aluminium Today. The International Journal of Aluminium and Processing. January/ February 2001. – 48 p.
4. Danchenko V.N. Metal forming: text-book. Dnepropetrovsk: NMetAU, 2007. – 183 p.
5. The free dictionary by farlex [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.Thefreedictionary.Com/science>
6. Concise oxford English dictionary [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.Oxforddictionaries.Com/definition/technical?Q=technical>

5. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1. Технічний переклад на сучасному етапі розвитку: проблематика та перспективи.

Дослідники, які займалися питаннями перекладу в галузі науки та техніки (А. Пумпянський, Я. Рецкер, І. Гальперін, Л. Нелюбин, С. Хоменко, М. Ціммерман, С. Кауфман, Л. Латишев, Б. Клімзо, С. Докщтейн, А. Коваленко, Г. Жустрін, Р. Проніна, Л. Борисова та інші). Дослідники, які займалися питаннями редагування перекладу(М. Тимошик – проблема редакторської підготовки перекладу, З.Партико – методи, види та норми

редагування, А. Крижанівська, О. Литвинко, Л. Малевич, Г. Мацюк, О. Микитюк, С. Руденко, Л. Симоненко – проблеми технічної термінології). Різниця між науковим і технічним перекладом. Види текстів технічної літератури згідно з С. А. Хоменко. Проблеми редагування технічного тексту. (2 год.)

Рекомендована література: [2; 6; 7; 13].

Лекція 2. Періодизація розвитку редагування.

Періоди розвитку редагування: виникнення редагування; стагнація в редагуванні; відродження редагування; період нагромадження редакційних фактів; виникнення теорії редагування; класичне редагування; комп'ютерне редагування (програми, що прискорюють роботу редактора); становлення редагування в Україні. Редагування як вид практичної діяльності. Редагування як наука (2 год.)

Рекомендована література: [14, С. 14 – 23].

Лекція 3. Аналіз відмінностей наукових і технічних текстів.

Обговорення основних відмінностей наукових і технічних текстів, а саме: критеріїв для аналізу наукових текстів (лексичних, граматичних, синтаксичних, стилістичних). Визначення понять «науковий» та «технічний» текст згідно з електронним тлумачним словником “the free dictionary by farlex”, Concise Oxford English Dictionary. Вимоги до перекладу технічних текстів (2 год.)

Рекомендована література: [3, 7, 8].

Лекція 4. Редагування як чинник якісного перекладу.

Актуальність редагування перекладу технічних текстів. Загальні проблеми редагування технічних текстів. Визначення поняття редагування, як виду літературної діяльності. Типи редагування. Методи редагування. Аспекти перекладу, які перевіряє редактор. Етапи процесу редагування та перевірки. Контрольний лист редактора. Завдання редактора (2 год.)

Рекомендована література: [1].

Лекція 5. Сутність редагування.

Об'єкт редагування: авторський/ видавничий оригінал, конструкція/ проект видання. Предмет редагування згідно із зазначенням редагування. Методологічна база редагування: аксіоми едитології, методологічна база едитології. Методи й методики редагування з точки зору опрацювання технічного тексту. Мета й завдання редагування, галузі й аспекти редагування (2 год.)

Рекомендована література: [11, с. 31 - 39].

Лекція 6. Нормативна база редагування.

Поняття редакційної норми, її структура (агент/ адресат/ зміст/ характер/ умови/ санкції). Загальні норми (постулати) в редагуванні. Види норм (лінгвістичні/ психолінгвістичні/ логічні/ композиційні/ наукові/ видавничі/ юридичні/ поліграфічні/ етичні/ естетичні). Типи норм: не/зафіксовані, об'єктивні/ суб'єктивні, не/настроювані, загальні/ галузеві, не/ встановлені. Динамічність нормативної бази (2 год.)

Рекомендована література: [11, с. 83 - 93].

Лекція 7. Інформативність у технічному тексті та особливості її передачі при перекладі.

Дослідники, що вивчали питання інформативності тексту (І.Н. Ремхе, Т.М. Дрідзе, М.Н. Ніконова, І.Я. Чернухіна, З.Я. Тураєва, А.І. Новікова, М.Н. Кожина, Л.Л. Нелюбин, І.С. Гальперин). Порівняння понять інформативності та інформаційної насиченості тексту, об'єктивність та суб'єктивність даних понять. Поняття феномена інформативності в мові. Засоби творення інформативності текстів: лексичні, граматичні, стилістичні. Класифікації текстів технічної документації (2 год.)

Рекомендована література: [7; 8].

Лекція 8. Структура об'єкта редагування.

Багатоаспектність структури. Видавнича структура оригіналу: не/обов'язкові компоненти; вихідні відомості, не/текстові компоненти, апарат видання. Класифікація лінгвістичних одиниць: рівень елементарних знаків, номінативний рівень, комунікативний рівень. Структура текстової частини оригіналу (лінгвістична, композиційна, інформаційна, логічна).

Структура нетекстової частини оригіналу (ілюстрації, таблиці, формули) (2 год.)

Рекомендована література: [11].

Лекція 9. Композиція технічного тексту.

Визначення композиції та її рівні. Композиційні одиниці та зв'язки між ними. Види композиційної структури (оповідна, діалогова, вкладена, циклічна, описова, наукова, ієрархічна, архівна, гіпертекстова, комбінована). Інформаційна структура: номени, сентенції, сюжет. Логічна структура: поняття, твердження, виводи. Композиція технічного тексту (2 год.)

Рекомендована література: [6].

Лекція 10-11. Редагування як процес виправлення помилок.

Методи і методики редагування. Завдання редактора. Модель та правила редагування (мова, нормативна база, методи редагування, правила редагування). Парадокс теорії редагування. Визначення помилки. Значущість помилок. Вага помилок. Загальна класифікація помилок за походженням, на рівні тексту. Видавнича класифікація помилок. Опис помилок. Реконструкція помилок реципієнтами. Правка як окремий випадок редагування тексту перекладу (4 год.)

Рекомендована література: [11].

Лекція 12. Помилки: граматичний аспект.

Типові помилки під час перекладу технічних текстів українською мовою: граматичний аспект (переклад дієприкметників: активних, пасивних; процесуальних понять; прийменникових конструкцій) (2 год.)

Рекомендована література: [3, 4].

Лекція 13. Помилки: лексичний та синтаксичний аспекти.

Типові помилки під час перекладу технічних текстів українською мовою: лексичний (віддієслівні іменники, конструкції з дієсловом «являється», переклад кліше), та синтаксичний аспекти (переклад речень із дієприкметниковими зворотами) (2 год.)

Рекомендована література: [3, 5].

Лекція 14-15. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою.

Ознайомлення з найпоширенішими видами неправильного перекладу слів на українську мову за даними референтів і редакторів НБУВ (переклад дієприкметників, конструкцій з розщепленими присудками, англомовні замітники загальнонавчаних слів, конструкції із дієприкметником «следующий», переклад інтернаціональних слів) (4 год.)

Рекомендована література: [2; 4; 5; 13; 16].

Лекція 16. Особливості відтворення науково-технічних текстів.

Основні характеристики текстів технічного стилю (граматика, лексика, синтаксис). Перевірка фактичного матеріалу. Труднощі перекладу термінів, їх багатозначність. Аналіз використання трансформацій в технічному тексті, співвідношення трансформацій при перекладі українською мовою (2 год.)

Рекомендована література: [18].

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ

Практичне заняття 1. Перекладацький аналіз особливостей технічного тексту.

Мета: формування навичок аналізу технічних текстів, що передбачає: вміння знаходити спеціальні терміни (визначати галузь науки до якої вони належать), загальнонаукову лексику, аналізувати граматичні особливості та синтаксичну структуру технічних текстів.

Короткі теоретичні відомості

Основні характеристики технічних текстів:

- опис і пояснення конкретних фактів (предметів, процесів), складних розгорнутих пропозицій;
- стислість та однозначність, що передбачає переважне вживання іменників, прикметників, слів з основним предметно-логічним значенням, термінів (цілеспрямованих скорочень, термінів з різними значеннями, специфічних символів), а також загальнонаукової лексики;
- часте вживання пасивних зворотів, наявність безособових форм дієслова, а також дієслів теперішнього часу;

- конструктивна складність речень, наявність безособових і невизначено-особових конструкцій, спеціальних мовних зворотів, вкладених визначень і інструкцій.

Практичне завдання: прочитайте та проаналізуйте наступний текст.

Slabbing and blooming mills

In slabbing and blooming mills, the steel ingot is gradually squeezed between heavy rolls. To make billets, the steel is first shaped into blooms, then further reduced in a billet mill. Each time the ingot is forced through the rolls, it is further reduced in one dimension.

Blooming mills can be classified as either two-high or three-high, depending on the number of rolls used. The two rolls of the two-high mill can be reversed so that the ingot is flattened and lengthened as it passes back and forth between the rolls. The top and bottom rolls of the three-high mill turn in one direction while the middle roll turns in the opposite direction. The ingot is flattened first between the bottom and middle rolls and ends up on a runout table. The table rises and the steel is then fed through the top and middle rolls.

The continuous, or cross-country, mill is a third type of blooming mill. This mill has a series of two-high rolls. As many as 15 passes may be required to reduce an ingot 21 in² (135 cm²) in cross section to a bloom 8 in² (52 cm²) in cross section.

The two and three-high blooming mills roll the top and bottom of the steel in every pass. After one or two passes, mechanical manipulators on the runout table turn the steel to bring the side surfaces under the rolls for a more uniform material. After the steel is rolled, the uneven ends are sheared off, and the single long piece is cut into shorter lengths. The sheared off ends are reused as scrap.

Most of the rolls used in these mills are horizontal, but there are also vertical rolls which squeeze the blooms or slabs from the sides. High-pressure water jets are used to remove mill scale which forms on the surface. Surface defects on the finished blooms and slabs are burned off, or scarfed, with an oxygen flame. The hot lengths of steel are moved from one station to another on a series of roller conveyors. The mill operations are automatically controlled by workers in an overhead glass-enclosed room called a "pulpit." The slabs, blooms, and billets are then taken to finishing mills where they are formed into special shapes and forms

such as bars, beams, plates, and sheets. The steel is still not completely "finished" but it is closer to the form in which it will eventually be used in manufactured goods. Blooms and billets are finished into rails, wire rods, wires, bars, tubes, seamless pipe, and structural shapes such as I and H beams. Slabs are converted into plates, sheets, strips, and welded pipe.

Практичне заняття 2. Аналіз відмінностей наукових і технічних текстів.

Мета: навчитися знаходити основні відмінності наукових і технічних текстів шляхом здійснення порівняльного аналізу автентичних наукових і технічних текстів; робота з паралельними текстами.

Короткі теоретичні відомості

Для кращого розуміння понять «науковий» та «технічний», звернемося до тлумачних словників. Наприклад, електронний тлумачний словник “The Free Dictionary by Farlex” до наукових відносить знання, отримані шляхом спостереження, визначення, опису, експериментального дослідження та теоретичного пояснення явищ. Натомість поняття «технічний» визначається у Concise Oxford English Dictionary як «застосування наукових знань для практичної мети». Тобто, можемо стверджувати, що переклад наукової літератури стосується власне самої теоретичної науки, її досліджень, припущень, гіпотез, а технічний переклад пов'язаний із тим, як наукові знання використовуються на практиці, у різного роду механізмах, приладах тощо. Наукові тексти є більш абстрактними у порівнянні з іншими типами текстів. Технічні тексти є натомість набагато конкретнішими.

Практичне завдання: із добірки статей, що представив викладач знайдіть ті, що належать до наукових і ті, що належать до технічних текстів. Поясніть свою точку зору.

Практичне заняття 3. Типи технічних текстів.

Мета: за допомогою роботи з паралельними текстами навчитися розрізняти різні типи технічних текстів.

Короткі теоретичні відомості

Як стверджує С.А. Хоменко, до технічної літератури відносяться такі види текстів:

- власне науково-технічна література (монографії, збірники, статті, присвячені різним проблемам технічних наук);
- навчальна література з технічних наук (підручники, посібники, довідники тощо);
- науково-популярна література з різних галузей техніки;
- технічна та товаросупроводжувальна документація;
- технічні рекламні матеріали (брошури, проспекти, каталоги фірм).

Практичне завдання: із добірки статей, що представив викладач знайдіть різні види технічних текстів, проаналізуйте їх загальні властивості за наступними критеріями: лексика (наявність термінів, загальнонаукової лексики, аббревіатур, скорочень); граматики (часові форми дієслів, стан, наявність складного підмету, обставини, модальних дієслів); синтаксис (характер речень, тип зв'язку у складних реченнях).

Практичне заняття 4. Основи редагування перекладних текстів.

Мета: обговорення етапів авторського та редакторського редагування текстів. Складання контрольного листа редактора для забезпечення чіткості та точності перекладу.

Короткі теоретичні відомості

Найголовнішими аспектами, котрі перебувають у полі зору редактора перекладної літератури, є близькість вихідного й похідного текстів за змістом, стилем, формою, комунікативним ефектом, а також досконалість мовного втілення перекладу, що забезпечує адекватне функціонування оригіналу в іншомовному середовищі.

На етапі редагування текстів перекладач здійснює такі операції:

- усуваються допущені лексичні, граматичні помилки;
- здійснюється корекція структурно-формальних зв'язків між окремими фрагментами тексту;
- вивіряється смислова співвідносність тексту;
- удосконалюється слововживання, зокрема усувається явище *налипання*, тобто розташування одних і тих же слів на відстані 5-9 слів;
- удосконалюються синтаксичні конструкції всередині самих фрагментів;
- узгоджуються стилістичні особливості двох мов;

- вивіряються тональність і модальні особливості рідної і нерідної мов;
- закінчується перекладацьке редагування остаточним вичитуванням і створенням чистового варіанта перекладу.

Практичне завдання: прочитайте уривок з наступного тексту, складіть контрольний лист редактора для даного тексту.

Energy and material efficiency of steel powder metallurgy

Most of the world's steel powder is made by water atomisation, consolidated using press and sintering and used in the automotive sector (Fig. 2). The main material input of the production chain is steel scrap which has a much lower embodied energy than virgin steel. However this is prompt scrap which does not provide the benefit of recycling material from end of life products.

Більша частина світового сталевих порошків виробляється шляхом розпилення води, консолідована, використовуючи прес та спікання та використовується в автомобільній промисловості сектор (рис.2). Основний матеріальний внесок виробничого ланцюга є сталевий брухт, який має значно меншу втілену енергію, ніж незаймана сталь. Однак це швидкий лом, який не забезпечує користь від переробки матеріалу від кінця життя продукту.

The biggest energy inputs in this processing route are steel melting, powder annealing and sintering. These comprise three heat cycles with temperatures near the material melting point. Powder annealing and sintering have higher energy inputs than steel melting (Fig. 4) but work at lower temperatures so they could, in theory, consume less energy.

Найбільшими енерговитратами на цьому шляху обробки є сталеплавлення, порошоквідпал і спікання. Вони включають три цикли тепла з температурою поблизу точки плавлення матеріалу. Відпал порошку та спікання мають більші витрати енергії, ніж плавлення сталі (мал. 4), але вони працюють при більш низьких температурах, щоб вони, теоретично, споживали менше енергії.

Table 4 further illustrates that the two processes are less efficient than induction melting. These differences in efficiency can be attributed to the fact that sintering and powder annealing require continuous furnaces whereas melting is done with batch furnaces.

Таблиця 4 далі показує, що два процеси менш ефективні, ніж індукційна плавка. Ці відмінності в ефективності можна пояснити тим, що агломерування та відпал порошків вимагають постійних печей, тоді як плавлення здійснюється з партійними печами.

Continuous furnaces allow for higher productivity but have higher heat losses. Powder annealing requires continuous furnaces to maximize the area of powder that is in contact with the reducing gases. This facilitates the diffusion of the gases into the powder to reduce their carbon content and increase their compactibility.

Безперервні печі дозволяють підвищити продуктивність, але мають більш високі втрати тепла. Порошковий відпал вимагає постійних печей, щоб максимально збільшити площу порошку, що контактує з відновлювальними газами. Це полегшує дифузію газів у порошок для зменшення їх вмісту вуглецю та збільшення їх стиснення.

The efficiency of sintering is limited because the components cannot be densely packed due to their low strength after compaction. Powder annealing and sintering comprise heat cycles where steel is cooled to ambient temperature from temperatures above 1000°C.

Ефективність спікання обмежена, оскільки компоненти не можуть бути щільно упаковані через їх слабку міцність після ущільнення. Відпал порошку та спікання містять теплові цикли, коли сталь охолоджується до температури навколишнього середовища при температурах вище 1000 ° C.

Практичне заняття 5. Лексико-семантичні особливості редагування технічних текстів.

Мета: засвоєння нової лексики, розвиток навичок і вмінь усного та письмового перекладу з англійської мови на українську.

Короткі теоретичні відомості

Основу лексичних особливостей технічних текстів складають технічні терміни. При цьому слід звертати увагу на поняття еквівалентних і безеквівалентних лексичних одиниць тексту друготвору (Т2) відносно тексту першотвору (Т1); пошук відповідних варіантів перекладу того чи іншого терміна; переклад службових частин мови, числівників, займенників, назв реалій та інше. Особливу увагу слід приділяти

перекладу абревіатур та скорочень технічних термінів і загальноживаної лексики, що є результатом інформаційної компресії.

Практичне завдання 1: прочитайте текст, зверніть увагу на слова, виділені курсивом. Чи можете Ви пригадати їх різні значення в інших контекстах?

The man put on his *coat* and *cap*. He *mounted* his *cycle* and rode out of the *housing* estate. He smiled at a *couple* of neighbours but he wasn't happy. His *feet* were cold. His *arm* hurt. His *teeth* hurt; in fact, his whole *jaw* ached.

Практичне завдання 2: прочитайте речення, наведені з технічної документації. Завершіть їх словами, виділеними курсивом у попередньому завданні (за необхідності змініть форму слова).

1. Allow each _____ of paint to dry thoroughly before applying the next.
2. Always clean the _____ of the saw after use.
3. Check that the _____ of the machine are level.
4. _____ the well immediately and check the pressure on the gauge.
5. _____ the engine on the board using four large bolts.
6. Use the handle to tighten the _____ of the vice.
7. There are four _____ in the operation of an internal combustion engine.
8. Do not raise the _____ of the crane above 45 degrees.
9. _____ the two sections together with the pin and secure.
10. Insert the control box in the metal _____.

Практичне завдання 3: у технічній документації поширене використання символів та абревіатур, розшифруйте наступні скорочення англійською та українською мовами.

E.g.; w/; i.e.; NB; N/A; Sep.; R&D; ref; PTO; incl.; Qty (Q.ty); Vol; approx; K; yr; hr; cwts; AC/DC; Mn; < 200m/min; 60-80 rpm; \varnothing 65mm; OD =80"; 200 mm/ 7.9 in (L) x 98 mm/3.9 in (W) x 20 mm/0.8 in (H); p/t (PT); f/t (FT); VAT; JSC INTERPIPE; 3D modeling; CAD file.

Практичне заняття 6. Граматичні особливості редагування технічних текстів.

Мета: аналіз граматичних структур у технічному тексті, розвиток навичок і вмінь усного та письмового перекладу з англійської мови на українську.

Короткі теоретичні відомості

До граматичних особливостей технічного тексту відносять: атемпоральність, використання пасивних конструкцій, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів, неозначено особових та безособових синтаксичних конструкцій. При дотриманні вимог інформативного перекладу важливо доречно використовувати різного роду граматичні трансформації (заміна частин мови, зміна структури речення, додавання або вилучення слова та інші), кількість яких визначається специфікою типу технічного тексту, його структурою та функціональним призначенням.

Практичне завдання 1: проаналізуйте переклад наступних речень, вкажіть які трансформації використав перекладач.

1. The film is electrically non-conductive and it separates the metal surface from the electrolyte. – Ця оболонка не проводить напругу та відокремлює поверхню металу від електроліту.

2. Each side of the specimen was prepared on an equivalent surface roughness before experiment. The specimens were prepared with wet rubbing (the set of abrasive coated papers with final no. of the grain 4000). – Перед проведенням експерименту кожна сторона зразка оброблялася вологим шліфуванням до однакової шорсткості (в якості матеріалу для шліфування було використано папір з нанесеним абразивом із зернистістю 4000).

3. The treated metal part is immersed into the bath with electrolyte and is connected to the plus pole of the electric current supply. – Частина металу, що оброблюється, занурюють у ємність з електролітом та підключають до позитивного полюса джерела електричного струму.

4. Temperature differences of several hundred degrees would have a profound effect on the rate of grain burning or on the rate of chemical reaction if such temperature changes could be brought to bear on these processes. – Різниця температур на кілька сотень градусів могла б істотно вплинути на швидкість

горіння зерна або на швидкість хімічної реакції, якби такі зміни температури були можливими в даних процесах.

5. There is no one material, which will satisfy all requirements in all applications. – Не існує матеріалів, які б могли задовольнити усі вимоги.

Практичне завдання 2: проаналізуйте граматичні структури, які виділені курсивом в наступних реченнях, перекладіть речення на рідну мову.

1. In steels, these finer grains together with the strain hardening imparted by the thermal stresses *are believed to be the major contributors* to surface/subsurface hardening and associated wear resistance improvement.

2. In this work, six HCCIs *containing 45 wt % of chromium and carbon concentrations ranging from 1 to 6 wt%* with small amounts of silicon and manganese were cast, solution-treated and aged, referred to as 45-series of HCCIs.

3. Microstructures of the 45-series of HCCIs *were determined to be hypoeutectic ($\%C < 2$), eutectic ($\%C \sim 2$) and hypereutectic ($\%C > 2$).*

4. These HCCIs are normally heat treated *to have their austenite transformed* to harder martensite and form secondary carbides.

5. Such cast irons *were previously considered to be non-castable*.

Практичне завдання 3: перекладіть наступні речення з англійської мови на українську та проаналізуйте які види трансформацій ви використали під час перекладу.

1. Prior to machining, the cast plates were solution treated at 1160°C and immediately cooled down by a blast of compressed air, followed by heat treated at 950°C for 5 h and cooled by a compressed air flow.

2. By comparing the different structures observed, we note that the molybdenum acts on the shape, the distribution and amount of carbides.

3. The diffusion inside the particles is considered but the diffusion through the boundary layer outside the particles is neglected, as it is of minor importance.

4. The process uses relatively low voltages of between 12 and 18 volts, but with large currents of between 750 and 3000 amperes.

5. The spread between the ideal-gas and real-gas curves becomes larger as the stagnation pressure is increased.

Практичне заняття 7. Синтаксичні особливості редагування технічних текстів.

Мета: синтаксичний аналіз технічного тексту, розвиток навичок і вмінь усного та письмового перекладу з англійської мови на українську.

Короткі теоретичні відомості

За синтаксичною структурою англійськомовні технічні тексти відрізняються конструктивною складністю, мають безособові і неозначено-особові конструкції. Для таких текстів типовими є велика кількість різного роду поширених складних, в першу чергу – складнопідрядних речень, що вживаються для передачі типових для наукового викладу логічних відношень між об'єктами, діями, подіями та фактами. Значна кількість поширених речень пояснюється тим, що основна функція наукового тексту є опис, а переважна частота причинно-наслідкових речень пояснюється необхідністю логічності, доказовості і послідовності наукового викладу. Тому, при перекладі технічних текстів перекладачі часто звертаються до членування речень, тобто зміни складного речення на дві чи більше предикативні структури мови перекладу, або об'єднання двох чи більше простих речень в тексті оригіналу в одне речення в тексті перекладу.

Практичне завдання: просегментуйте наступні речення на одиниці перекладу, перекладіть їх на рідну мову, порівняйте структури англійських та українських речень.

1. The characteristics of any metal powder should receive close study because to develop intelligent specifications of any given metal powder one must understand what makes the powder behave as it does.

2. In particular, the results of computer simulation of grain boundaries structure, the electron microscopy data, and the investigations of grain boundary migration, surface tension and diffusion indicate that phase transition on surface and on grain boundaries have much in common.

3. Great efforts have been made to identify optimum microstructures and chemical compositions in order to effectively tailor HCCIs for improved performance under various operating conditions and minimize maintenance costs.

4. High chromium cast irons (HCCIs) are widely used in various industrial processes, such as mining, milling, earth-handling, and manufacturing, which require materials processing high resistance to wear and corrosion.

5. Light alloys, such as Mg-, Al-, and Ti-based alloys, have attracted increasing attention in the past few decades owing to their low density and, correspondingly, their high strength/ductility ratio.

Практичне заняття 8. Стилiстичнi особливостi редагування технiчних текстiв.

Мета: стилiстичний аналіз технiчних текстiв, розвиток навичок i вмiнь усного та письмового перекладу з англiйської мови на українську.

Короткi теоретичнi вiдомостi

До технiчної лiтератури вiдносяться такi види текстiв: власне науково-технiчна лiтература (монографiї, збiрники, статтi, присвяченi рiзним проблемам технiчних наук); навчальна лiтература з технiчних наук (пiдручники, посiбники, довідники тощо); науково-популярна лiтература з рiзних галузей технiки; технiчна та товаросупроводжувальна документацiя; технiчнi рекламнi матерiали (брошури, проспекти, каталоги фiрм).

До стилiстичних особливостей технiчних текстiв вiдносять їх високу iнформативнiсть та iнформацiйну насиченiсть, яка характеризується точнiстю, стислiстю, логiчнiстю, об'єктивнiстю, структурованiстю та послiдовнiстю викладу матерiалу.

Практичне завдання 1: прочитайте наступнi речення, вирiшiть до якого типу технiчних текстiв вони вiдносяться.

1. In each section, important scholars are quoted and examples are presented.
2. Do not repair the appliance on your own. Always contact an authorized technician.
3. The study of the production and properties of metals is known as *metallurgy*.
4. Cast iron is sometimes melted in a special type of blast furnace known as a cupola, but in modern applications, it is more often melted in electric induction furnaces or electric arc furnaces.

5. The technology significantly reduces the manufacturing cost of the final product as there is no need to use expensive materials that contain magnesium metal or calcium.

Практичне завдання 2: за посиланнями наукових технічних журналів зробіть стислий аналіз опублікованих статей, звертаючи увагу на ключові слова, анотацію та правила оформлення. Виділіть основні ідеї, висловлені автором.

<http://actaenergetica.org/en/all-editions/>

<http://wseas.org/wseas/cms.action?id=18779>

<https://www.informingscience.org/Journals/JITEResearch/Overview>

6. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

З метою систематизації вивченого матеріалу і закріплення теоретичних знань і практичних перекладацьких вмінь і навичок проводяться наступні види контролю:

- опитування на лекційних і практичних заняттях;
- повний, реферативний, та анотаційний письмовий переклад;
- тестування і проведення контрольних робіт;
- проведення екзамену.

Форма атестаційного контролю – екзамен.

7. МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

7.1. ЗРАЗОК КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ МОДУЛЬ 1

1. Виберіть вірну відповідь:

Питання науково-технічного перекладу стали актуальними в нашій країні:

- а) у 1890х рр.; б) у 1930х рр.; в) у 1990х рр.; г) у 2000х рр.

2. Питання редагування технічних текстів досліджують:

- а) Ю. Голіцинський; б) І. Варченко; в) З. Партико; г) М. Тимошик.

3. Виберіть вірні відповіді: *Редагування передбачає*

- а) здійснення літературної діяльності; б) аналіз тексту; в) виправлення повідомлень; г) творча оптимізація тексту.

4. Які з наступних текстів не є прикладами технічної літератури?

- а) довідники; б) підручники; в) стаття в газеті; г) специфікації.
5. Поясніть різницю між авторським і редакторським типами редагування.
6. Знайдіть вірну відповідь: *Методи редагування – це...*
- а) послідовність процедур, які дають змогу відшукати в тексті відхилення від норм та виправити їх;
- б) послідовність процедур, які дають змогу порівняти відповідність перекладеного тексту із текстом оригіналу.
7. Що включає в себе контрольний лист редактора?
8. Яким із наступних слів віддасть перевагу редактор технічних текстів?
- а) start; б) activate; в) approximately; г) about; д) purify; е) clean
9. Поєднайте слова в I) та II) рядках:

I. а) coat; б) mount; в) feet; д) arm; е) jaw

II. i) of vice; ii) of paint; iii) the engine; iv) of the crane; v) of machine

10. Відредагуйте наступний переклад:

Sintering is presently the predominant process while pelletizing is a developing method. Sintering may be defined as a process in which iron-bearing materials of a fine particle size are converted into coarse agglomerates by partial fusion. The product has a porous structure, resembling a «clinker» in physical appearance, and its mineralogy may be substantially different from that of the original iron-bearing fines.

Агломераційний – тепер домінуючий процес, поки гранулювання – метод, що розвивається. Агломераційний, можливо, визначається як процес, в якому iron-bearing матеріали чистого розміру частинки перетворюються на грубі агломерати частковою плавкою. Продукт має пористу структуру, нагадуючи «clinker» в матеріальній появі, і його мінералогія, можливо, істотно відмінна від того оригінальні iron-bearing штрафи.

7.2. ЗРАЗОК КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ МОДУЛЬ 2

1. Які з наступних текстів належать до технічного підстилю?
- а) держстандарти; б) описи винаходів; в) експлуатаційні документи; г) кореспонденція
2. Знайдіть вірну відповідь: *Інформативність – це...*
- а) суб'єктивне поняття; б) об'єктивне поняття

3. Надайте визначення редакційної норми.
4. Які лінгвістичні норми редагування ви знаєте?
5. Виберіть відповідь, в якій перелічені тільки терміни
- a) plate mill, billet, processing, grain structure
 - b) length, homogeneous product, structure, content
 - c) forging, size, impurities, square
6. Підберіть еквіваленти до наступних термінів:
1. to concentrate; 2. to crush; 3. to eliminate; 4. to reduce
- a) відновлювати; б) збагачувати руду; в) виключати; г) подрібнювати
7. Підберіть пояснення наступних термінів:
- a) strength 1) the ability of metal to stretch and then return to its original shape
 - b) plasticity 2) the ability of metal to bent into any shape and keep it
 - c) elasticity 3) the ability of metal to stand without damages
8. Виберіть правильний варіант перекладу:
- The oxidation of the carbon and impurities causes a violent rolling agitation which brings all the metal into contact with the oxygen stream.*
- a) В результаті інтенсивного збовтування при якому метал взаємодіє зі струмом кисню відбувається окислення вуглецю та домішок в прокатці.
 - b) В процесі прокатки окисли вуглецю та домішок спричиняють інтенсивне збовтування при якому метал контактує зі струмом кисню.
 - c) В процесі прокатки окислення вуглецю та домішки спричиняють інтенсивне збовтування при якому метал взаємодіє зі струмом кисню.
9. За допомогою яких лексичних, граматичних та стилістичних засобів створюється інформативність технічних текстів?
10. Виберіть правильний варіант перекладу:
- У більшості випадків виготовлення поковок здійснюється чергуванням осадження та витягання з перевагою тієї або іншої операції в залежності від форми поковки.*
- a) Forged pieces in majority cases are produced in the result of changing upsetting and stretching. It take place with the predomination of that or another operation depending on the shape of the forged piece.

- b) In the most of the cases in production of the forged pieces the alternation of upsetting and stretching takes place with predomination of that or another operation depending on the shape of the forged piece.
- c) To produce a forged piece it is necessary to use the operation of upsetting and stretching that is taking place with predomination of that or another operation depending on the shape of the forged piece.

7.3. ЗРАЗОК КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ МОДУЛЬ 3

Знайдіть вірні відповіді:

Для технічних текстів характерними є наступні граматичні категорії:

- а) безособові синтаксичні конструкції; б) неповні речення; в) дієприкметникові звороти; г) складний присудок.

7. Погодьтеся або ні з наступним твердженням:

Та ж сама помилка може в одній ситуації бути істотною, а в іншій – ні.

8. Виберіть відповідь, в якій перелічені тільки терміни

.

9. Виберіть правильний варіант перекладу:

10. Відредагуйте наступний переклад:

а. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА 2

ВАРІАНТ 1

1. Виберіть вірну відповідь:

Питання науково-технічного перекладу стали актуальними в нашій країні:

- а) у 1880х рр.; б) у 1930х рр.; в) у 1990х рр.; г) у 2000х рр.

2. Питання редагування технічних текстів досліджують:

- а) Ю. Верещак; б) Є. Гула; в) С. Хоменко; г) І. Агабекян.

3. Виберіть вірні відповіді: *Предметом редагування є*

- а) приведення об'єкта редагування у відповідність до чинних у певний час і конкретному суспільстві норм;
- б) аналіз, контроль, виправлення повідомлень.

4. Які з наступних текстів є прикладами технічної літератури?

- а) монографії; б) товаросупроводжувальна документація; в) стаття в газеті.

5. Які з наступних понять позначають види норм:

а) інформаційні; б) лінгвістичні; в) орфографічні; г) змістові.

6. Знайдіть вірні відповіді:

Для технічних текстів характерними є наступні стилістичні особливості:

а) стислість; б) суб'єктивність; в) структурованість; г) точність.

7. погодьтеся або ні з наступним твердженням:

Неможливо отримати абсолютно безпомилковий текст.

8. Виберіть відповідь, в якій перелічені тільки терміни

а) horizontal position, sections, method, quantity;

б) produce, pour, impractical, composition;

в) rolling, continuous casting, forging, alloy.

9. Виберіть правильний варіант перекладу:

A part of sulphur compounds introduced into the furnace enter the pig iron as ferrous or manganese sulphides.

а) Сульфіди заліза та марганцю є частиною сполук, які завантажують в домену піч й надходять в чавун.

б) Частина сіркових сполук завантажуються в домну й надходить в чавун як залізо та сульфіди марганцю.

в) Частина сіркових сполук, які завантажують в домену піч, надходить в чавун у вигляді сульфідів заліза або марганцю.

10. Відредагуйте наступний переклад:

The blast furnace, a steel shell of 70-80 m high, lined with fire brick, is designed to smelt the iron from iron ores. The furnace charge consists of iron oxide and gangue, coke and limestone. The coke not only provides high temperatures but serves as a reducing agent, as the main chemical reaction in the furnace is that of reduction. The limestone unites with the gangue to form a liquid slag which is drawn off. The air necessary for combustion is preheated in stoves before it is blown into the furnace.

Blast піч, сталева раковина 70-80 м високо, проводила лінію з цеглиною вогню, проектується, щоб плавити залізо від залізняка. Furnace charge consists залізного оксиду і жильної породи, коксу і вапняку. Кокс не тільки забезпечує високі температури, але і служить агентом, що скорочує, оскільки головний хімічний відгук в печі - той скорочення. Вапняк об'єднується з

жильною породою, щоб сформувати рідкий шлак, який відтягнутий. Повітряне необхідне для згорання підігрівається в печах перед цим <<http://before.it>> дме в печі.

б. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА 3 ВАРІАНТ 1

с. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА 4 ВАРІАНТ 1

2. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ

1. Визначте поняття редагування. Яким вимогам має відповідати перекладач технічних текстів?
2. Які ви знаєте методи редагування? Яка різниця між методами і методиками редагування?
3. Розкрийте поняття редакційної норми, її структуру, види і типи.
4. Окресліть об'єкт і предмет редагування.
5. Що містить в собі контрольний лист редактора? В чому полягає авторське та редакторське редагування текстів?
6. Охарактеризуйте лексичні особливості технічних текстів.
7. Охарактеризуйте граматичні особливості технічних текстів.
8. Охарактеризуйте синтаксичні особливості технічних текстів.
9. Охарактеризуйте стилістичні особливості технічних текстів.
10. Охарактеризуйте помилки, які зустрічаються в тексті перекладу. Розкрийте їх загальну та видавничу класифікації.

3. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

1. Окресліть витоки технічного перекладу.
2. Назвіть дослідників, які займались питаннями перекладу в галузі науки та техніки.
3. Виберіть вірну відповідь: *Технічні тексти є...*
 - а) більш абстрактними у порівнянні з іншими типами текстів;
 - б) більш конкретними у порівнянні з іншими типами текстів.
4. Наведіть приклади текстів технічної літератури.
5. Виберіть відповідь, в якій перелічені тільки терміни:
 - а) competitive, damage, ingot, mold;

- b) rail, alloy steels, diameter, temperature;
- c) heavy machinery, cast, electric furnace, mill.

6. Підберіть еквіваленти до наступних термінів:

1. fusion temperature; 2. superior limit; 3. inferior limit; 4. solidus

- a) верхня межа температурного інтервалу;
- б) нижня межа;
- в) температура плавлення;
- г) лінія затвердіння на діаграмі стану сплавів.

7. Підберіть пояснення наступних термінів:

1. Lengthwise rolling 2. Cross rolling 3. Helical rolling

- a) the rolls are rotating in the same direction;
- b) results in increase of the length and the width of the billet;
- c) barrel-shaped rolls rotate in the same direction and installed with some skewness of axes.

8. Визначте, яка частина мови підкреслена:

The jaws clamp onto the ingots and lower them into the open soaking pits.

- a) comparative adjective b) verb c) superlative adjective

9. Виберіть правильний варіант перекладу:

У більшості випадків виготовлення поковок здійснюється чергуванням осадження та витягання з перевагою тієї або іншої операції в залежності від форми поковки.

- a) Forged pieces in majority cases are produced in the result of changing upsetting and stretching. It take place with the predomination of that or another operation depending on the shape of the forged piece.
- b) In the most of the cases in production of the forged pieces the alternation of upsetting and stretching takes place with predomination of that or another operation depending on the shape of the forged piece.
- c) To produce a forged piece it is necessary to use the operation of upsetting and stretching that is taking place with predomination of that or another operation depending on the shape of the forged piece.

10. Відредагуйте наступний переклад:

Plastic properties of metals are used during the process of metal forming. That is the ability to change without damage the shape and dimensions in hot and cold

condition under the pressure of machining tools. The knowledge of metal forming rules permits to realize the forming at optimum deformation regimes and to use the appropriate main and auxiliary equipment. The variety of methods and kinds of metal forming permits producing the wide range of metal products with high productivity, exact dimensions, required mechanical properties.

Пластичних властивостей металів, що використовуються в процесі формування металу. Тобто здатність змінюватися без шкоди форми і розмірів в гарячому і холодному стані під тиском \rightarrow впевнені обробних інструментів. Знання правил формування металу дозволяє реалізувати на формування оптимальних режимів деформування і використовувати відповідні основним і допоміжним обладнанням. Різні методи та види металу дозволяє виробляти широкий асортимент металевих виробів з високим рівнем продуктивності, точні розміри, необхідні механічні властивості.

КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

Кількість балів										
0..34	35...59	60... 63	64... 68	69... 73	74... 79	80... 85	86... 89	90... 93	94... 97	98... 100
Оцінка										
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Незадовільно		Задовільно			Добре			Відмінно		

Контрольна / Екзаменаційна робота оцінюється за 100-бальною шкалою:

Питання 1-5 - 8 балів/питання

6-8 - 10 балів/питання

9-10 - 15 балів/питання

10. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УСПІШНОГО ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Успішне засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Редагування технічного перекладу» та оволодіння запланованими компетентностями значною мірою залежить від активної та відповідальної участі студента у навчальному процесі.

Оскільки об'єм навчального матеріалу, призначеного для самостійної роботи студента, дещо перевищує об'єм аудиторної роботи, студент має усвідомлювати необхідність осмисленого ознайомлення і розуміння матеріалу самостійно, а під час лекційних та практичних занять повинен уточнювати та корегувати матеріал, звертати увагу на положення, які обговорює лектор.

Головна мета курсу «Редагування технічного перекладу» – сформувати у студентів системне уявлення про предмет вивчення дисципліни, забезпечити засвоєння майбутніми філологами ключових понять та базової термінології основних підмов сучасної науки і техніки для виконання редагування технічних текстів, пояснити важливість дотримання етапів редагування технічних текстів, користуватися перекладацькими прийомами та техніками для виявлення та редагування лексичних, граматичних та стилістичних помилок у технічних текстах, застосування теоретичних знань на практиці при роботі з автентичними текстами.

Основні функції лекційних та практичних занять: 1) пізнавально-навчальна; 2) розвиваюча; 3) орієнтуюча; 4) контролююча.

На лекціях та практичних заняттях студенти мають можливість залучатись до групової роботи, набувати навичок міжособистісної комунікації, умінь брати участь у групових дискусіях, працювати з інтернет-ресурсами, застосовувати практичний матеріал на практиці.

Для ефективного виконання самостійної роботи студент повинен вміти організувати свій робочий час, систематизувати зміст навчального матеріалу, організовувати самоконтроль, готуватись до поточного, проміжного та підсумкового контролю в аудиторії тощо.

Самостійна робота передбачає: 1) вивчення тематичного матеріалу за допомогою рекомендованої літератури та конспектів лекцій; 2) опрацювання тематики для самостійного вивчення; 3) відповіді на запитання для самоперевірки.

Систематичне виконання самостійної роботи є важливим доповненням до лекційного курсу і має забезпечити набуття умінь та навичок засвоєння і систематизації отриманих знань як під час навчального процесу, так і у майбутній професійній діяльності.

Контроль по курсу «Редагування технічного перекладу» здійснюється у формі поточного, проміжного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється шляхом залучення студентів до інтерактивних завдань на лекціях та практичних заняттях, групових обговорень, дискусій, перевірки виконання поточних завдань тощо. Проміжний контроль передбачає виконання модульних контрольних робіт. Підсумковий контроль здійснюється у формі розгорнутого екзаменаційного тесту з питаннями відкритого та закритого типу, що охоплюють усі тематичні розділи лекційного курсу, а також тематику, яка була запропонована для самостійного опрацювання.

ЗМІСТ

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	3
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕДАГУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ» для студентів спеціальності 035.041 – Філологія	4
3.САМОСТІЙНА РОБОТА.....	9
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ..	10
5.ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.....	12
6. ФОРМИ КОНТРОЛЮ.	27

7.КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ.....	27
7.1. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРІАНТ 1.....	27
7.2. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ВАРІАНТ 2.....	29
8. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ.....	30
9. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНОК.....	31
.....	